

Дело C-22/21

Преюдициално запитване

Дата на постъпване в Съда:

14 януари 2021 г.

Запитваща юрисдикция:

Supreme Court (Ирландия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

12 януари 2021 г.

Жалбоподатели:

SRS

AA

Ответник:

Minister for Justice and Equality

SUPREME COURT

[...]

НА ОСНОВАНИЕ ЧЛЕН 267 ОТ ДОГОВОРА ЗА
ФУНКЦИОНИРАНЕТО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ —
ПРЕЮДИЦИАЛНО ЗАПИТВАНЕ
ДО СЪДА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

[...]

МЕЖДУ

SRS И AA

ЖАЛБОПОДАТЕЛИ

И

**MINISTER FOR JUSTICE AND EQUALITY (МИНИСТЪР НА
ПРАВОСЪДИЕТО И РАВЕНСТВОТО, ИРЛАНДИЯ)**

ОТВЕТНИК

**АКТ ОТ 12 ЯНУАРИ 2021 Г.
ЗА ПРЕЮДИЦИАЛНО ЗАПИТВАНЕ ДО
СЪДА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ СЪГЛАСНО
ЧЛЕН 267 ОТ ДОГОВОРА**

[ориг. 2] [...] [Национални процесуални въпроси]

[...] Според настоящия съд спорът между страните, по повод на който е подадена настоящата молба, изисква да се изяснят определени въпроси относно правилното тълкуване на някои разпоредби от правото на Европейския съюз, а именно член 3 от Директива 2004/38/ЕО относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните **[ориг. 3]** семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки (ОВ L 158, стр. 77; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 7, стр. 56).

ОТПРАВЯ следните въпроси до Съда на Европейския съюз по реда на член 267 от Договора за функционирането на Европейския съюз и съгласно изложеното в посочения акт за преюдициално запитване:

1. Може ли понятието „член на домакинството на гражданин на ЕС“, използвано в член 3 от Директива 2004/38/ЕО, да бъде определено по такъв начин, че да има универсално приложение в целия ЕС, и ако да, какво е това определение?
2. Ако не може да бъде дадено определение на това понятие, по какви критерии съдиите следва да разглеждат доказателствата, така че националните съдилища да могат да решат в съответствие с установен набор от фактори кой е или кой не е член на домакинството на гражданин на ЕС за целите на свободата на движение?

И ОПРЕДЕЛЯ производството по настоящата жалба да бъде спряно до произнасянето на Съда на ЕС по преюдициалните въпроси или до вземането междуременно на друго решение

[...]

[ориг. 4] [...] Supreme Court (Върховен съд, Ирландия)

[...]

Акт за преюдициално запитване до Съда на Европейския съюз по някои въпроси относно тълкуването на правото на Европейския съюз по реда на член 267 от Договора за функционирането на Европейския съюз

Въведение

- 1 Конкретният въпрос, поставен за разглеждане от Supreme Court (Върховен съд, Ирландия) в настоящото производство, се отнася до смисъла, който следва да се придаде на определението или описанието на понятието „член на домакинството“ на гражданин на Европейския съюз, при което, в случай че този гражданин се премести в друга страна от ЕС, другото лице или лица, които не са граждани на ЕС, следва да бъдат улеснени да го/я придружават като част от свободата на гражданина на ЕС на движение. Ето защо настоящото преюдициално запитване се отнася до въпроса кой е член на домакинството на гражданин на ЕС по смисъла на правото на Европейския съюз, както и до неговото определение или описание по смисъла на European Communities (Free Movement of Persons) (No. 2) Regulations 2006 (S.I. No. 656 of 2006 (Правилник от 2006 г. за Европейските общности (свободно движение на хора) (№ 2) (S.I. № 656 от 2006) — националните разпоредби, които на свой ред прилагат Директива 2004/38/ЕО относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки (ОВ L 58/77, 2004 г., Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 7, стр. 56). Съгласно тези разпоредби министърът преценява дали едно лице е „допуснато като член на семейството“ на гражданин на Съюза, за да реши дали да му/й издаде карта за пребиваване. **[ориг. 5]**
- 2 Ирландия е транспонирила правилно Директивата във вътрешното си право посредством националните разпоредби. Единствените различия са от терминологичен характер и са незначителни. Ето защо настоящото преюдициално запитване се съсредоточава върху относимите предхождащи спора обстоятелства и върху Директивата, като впоследствие се поставят въпросите, по които Supreme Court (Върховен съд, Ирландия) иска да получи отговори от Съда на Европейския съюз.

Обстоятелства, предхождащи спора

- 3 Настоящото производство е образувано по повод на преместването в Ирландия на S R S, с произход от Пакистан, който е британски гражданин от 2013 г. Малко след преместването му там към него без виза се присъединява

първият му братовчед А А, гражданин на Пакистан, чиято четиригодишна виза за обучение във Великобритания е с току-що изтекъл срок на валидност. Тъй като не е лесно да се определи точно кой е член на домакинството на гражданин на ЕС за целите на свободното движение, но е възможно да се очертае набор от критерии, установени за прилагане в ЕС от Съда на Европейския съюз, следва да се разгледат по-подробно основните факти.

- 4 Необходимо е да се установят страните. Ответниците са лицата, отговорни от името на държавата членка, чиято задача е да улеснят преместването в Ирландия на член на домакинството на гражданин на ЕС, който се мести от една държава от ЕС — Великобритания, в друга — Ирландия. Жалбоподателите са британският гражданин с пакистански произход г-н S и неговият първи братовчед г-н А, пакистански гражданин, който не е гражданин на ЕС, но пребивава в държава от ЕС с виза за обучение.
- 5 Както г-н S, така и г-н А, са родени в Пакистан, съответно през 1978 г. и 1986 г., и са израснали в тази държава. Г-н S се мести във Великобритания с родителите си през 1997 г. на 19-годишна възраст и придобива британско гражданство по натурализация на 8 февруари 2013 г. Г-н S се мести в Ирландия през януари 2015 г. Оттогава е нает на работа за няколко месеца, а от октомври 2015 г. е самостоятелно заето лице в тази държава. След като пристига, за да се установи в Ирландия, сключва брак с жена, която е пакистанска гражданка и пребивава в Пакистан, и за която пред министъра е подадена молба за събиране на семейството. Г-н А твърди, че е първи братовчед на г-н S, както и че и двамата са били отгледани в една и съща многосемейна единица в Пешавар, докато г-н S не се е преместил във Великобритания. Г-н А тогава е бил на 10- или 11-годишна възраст. Г-н А е с икономическо образование (трета степен) от университет в Пакистан. Твърди се, че г-н S е финансирал обучението му в Пакистан — нещо, което не е установено и доказано. Привидно с цел продължи образованието си, г-н А иска виза за чуждестранно обучение във Великобритания. През 2010 г. отива в тази държава с четиригодишна студентска виза, за да следва в специалност „счетоводство и бизнес администрация“. Твърди се, че по време на обучението си е живял четири години при г-н S, неговите родители и други членове на семейството. Според твърденията е живял в къща, притежавана от брата на г-н S, също британски гражданин. Г-н S плащал наем от доходите си на въпросния брат. Г-н S и г-н А сключват съвместен договор за наем за една година с въпросния брат на 11 февруари 2014 г., около четири години след като г-н А идва да живее в Англия, и по-малко от една година, преди г-н S да отиде да живее в Ирландия. По-късно, на 28 декември 2014 г. срокът на валидност на визата на г-н А изтича.
- 6 На 5 март 2015 г. г-н А влиза в страната без виза през Северна Ирландия. Той отива да живее с братовчед си г-н S в жилище в ирландски град в централната част на страната. На 24 юни 2015 г. г-н А подава молба до министъра да му бъде издадена карта за пребиваване в ЕС в качеството му

на лице, допуснато като член на семейството на г-н S. Г-н А твърди, че го издържа г-н S — гражданин на друга държава от ЕС, Великобритания, който упражнява своите права на свободно движение и по смисъла на ирландските разпоредби от 2006 г., и че се явява член както на семейството, така и на домакинството на г-н S във Великобритания — страната, от която е пристигнал в ЕС. Ответникът — министърът, не споделя това становище: според него г-н А не е член на домакинството на г-н S. Поради това отказва да издаде карта за пребиваване. Първоначално решение относно г-н А е прието на 21 декември 2015 г. Основанията за отказа може да бъдат обобщени по следния начин: **[ориг. 6]**

1. Не са предоставени достатъчно доказателства, че г-н А е член на семейството на гражданин на Съюза, член на неговото домакинство, нито че е бил на негова издръжка по предвидения в Правилника от 2006 г. начин;
 2. Гражданинът на Съюза е станал гражданин на Обединеното кралство през февруари 2013 г., поради което времето, през което г-н А и той са пребивавали заедно за целите на настоящото дело, е по-малко от две години. Предполага се, че това съображение отчита съдебната практика, и по-специално решението по дело *Moneke/ Secretary of State for the Home Department* [2011] UKUT 341, [2012] INLR 53, съгласно което следва да се преценят реалните условия на съжителство на гражданина на Съюза, откакто е придобил това качество, независимо къде се е случило това;
 3. Бащата, братът и сестрата на гражданина на Съюза са пребивавали на един и същ адрес и макар че съгласно документите г-н А и г-н S са споделяли един и същ адрес, това не е достатъчно, за да се докаже, че г-н А е член на домакинството на гражданин на Съюза;
 4. Представените банкови извлечения не доказват финансова зависимост на г-н А между 2010 г. — датата, на която е извършен последният директен превод на средства, и ноември 2014 г. Не са приведени достатъчно доказателства, че гражданинът на Съюза е извършвал активна стопанска дейност в държавата, поради което да е упражнявал права на ЕС.
- 7 След това решение пред министъра са представени допълнителни документи по отношение на паричните средства, които свидетелстват за посочените по-горе плащания, и е изложено твърдението, че г-н А е живял от доходите на г-н S, съгласно описаното по-горе, когато г-н А законосъобразно е бил студент с такава виза във Великобритания. Съгласно решението на министъра за преразглеждане от 21 декември 2016 г., което се оспорва в настоящото производство, жалбоподателят (г-н А) не е доказал, че е издържан от г-н S в Обединеното кралство, и не е можел да се счита за член на домакинството му, тъй като, макар да привежда доказателства, че е

пребивавал на същия адрес като гражданин на ЕС г-н S, „не е доказал, че гражданинът на ЕС фактически е бил глава на това домакинство в Обединеното кралство“. Следното му е съобщено с писмо от 15 август 2016 г.:

Министърът разгледа доказателствените документи, приложени в подкрепа на молбата Ви за пребиваване в държавата по силата на правата по Договора за ЕС. Следва да Ви уведомя, че според министъра не сте доказали, че фактически сте на издръжка на гражданин на ЕС S R S. Що се отнася до пребиваването Ви в Обединеното кралство, сте привели доказателства, че сте пребивавали на един и същ адрес с гражданин на ЕС г-н S, но при все това не сте установили, че той действително е бил глава на това домакинство в Обединеното кралство.

- 8 Съгласно посоченото във въпросното писмо г-н А не е привел достатъчно доказателства, че е член на семейството на гражданин на ЕС, като се излагат горепосочените факти. Отказът на министъра да издаде карта за пребиваване на г-н А е обжалван пред High Court (Висш съд, Ирландия) както от г-н S, така и от г-н А. Съдебното обжалване се основава на писмени клетвени декларации на г-н S и г-н А от 8 септември 2016 г. Съгласно декларираното от г-н S той е живял във Великобритания в продължение на петнадесет години, преди да бъде натурализиран в тази държава през февруари 2013 г., сключил е брак с пакистанска гражданка през февруари 2016 г., която продължава да живее в Пакистан. Според твърденията му се е преместил в Ирландия през януари 2015 г., за да работи в сектора на информационните технологии; в писмената клетвена декларация се посочва, че от октомври 2015 г. е самостоятелно заето лице и извършва дейност по внос и продажба на аксесоари за мобилни телефони — дейност, която е упражнявал преди това, докато е пребивавал в ирландски град в централната част на страната. Според клетвената декларация тази дейност вече се извършва от складов център в промишлена зона в град Дъблин. Г-н S потвърждава оказаната от него финансова подкрепа за своя първи братовчед, г-н А, като уверява, че е покривал всички негови разходи за живот и такси за обучение, докато живели в едно и също жилище в Лондон между юли 2010 г. и януари 2015 г. [ориг. 7]

Заявява следното: „семейството ми в Пакистан очакваше от мен да се грижа за моя братовчед“. Според него той, родителите му, брат му и сестра му са живеели с г-н А в жилище, притежавано от един от братята му. Г-н S твърди, че преместването му в Ирландия е било „конкретно с цел заетост“, както и че след като г-н А идва да живее с него в Ирландия през март 2015 г., той е „напълно и изцяло на негова издръжка“. Като твърди, че г-н А е бил част от „неговото домакинство“ във Великобритания, г-н S заявява под клетва, че само и единствено негова е била отговорността да се грижи и издържа финансово братовчед си, че брат му, който бил собственик на жилището, фактически е прекарвал повече време в Пакистан, отколкото в Лондон, както

и че родителите му са възрастни и че баща му се е пенсионира. Според твърденията му той е единственият работещ в домакинството и единственият, който покривал режийните му разходи.

- 9 От клетвената му декларация от 8 септември 2016 г. става ясно, че г-н А е безработен. Представя копия на разписки за седем парични превода, направени до него от г-н S в Пакистан между 3 февруари 2009 г., когато г-н А е приблизително на 22-годишна възраст, и 13 май 2010 г., когато г-н А е на 24 години, възлизащи като цяло в размер на 4675 британски лири за въпросния петнадесетмесечен период. По-голямата част от четирите години г-н А прекарва във Великобритания, изучавайки счетоводство и бизнес администрация, като твърди, че не е имал банкова сметка и че братовчед му, г-н S, е покривал наема му, заплащал е обучението му и му е предоставял пари за основните му разходи за издръжка. Заявява, че именно защото не е имал банкова сметка, не привежда доказателства за парични преводи между май 2010 г. и ноември 2014 г. — период от 52 месеца. През ноември 2014 г. г-н А открива сметка в британско дружество за жилищно кредитиране, по която между 6 ноември 2014 г. и 13 януари 2015 г. г-н S прави четири превода на обща стойност от 700 британски лири, като за този период са представени копия от извлеченията по сметката г-н А.
- 10 Основното твърдение е, че тъй като е гражданин на ЕС от 2013 г., г-н S има право да се премести от Великобритания в Ирландия, а понеже г-н А е негов братовчед на 34-годишна възраст — който е безработен, няма доказателства, че работи в ЕС, и който е живял с него по това време като член на предполагаемото му домакинство в качеството му на гражданин на ЕС — той има право да пристигне в Ирландия с г-н S. Г-н А не отговаря на условието за член на семейството, тъй като то е приложимо само за родители и деца до 21-годишна възраст, с някои изключения. Твърди се, че г-н [А] е допуснат като член на семейството поради това, че е част от предполагаемото домакинство на г-н S.

Директивата

- 11 Съгласно Директивата целта ѝ е да предвиди законодателството, в рамките на което може да се упражнява правото на свободно движение от гражданите на Съюза и членовете на техните семейства на територията на държавите — членки на ЕС. Текстът на член 3 от Директивата гласи:

1. Настоящата директива се прилага за всички граждани на Съюза, които се движат или пребивават в държава членка, различна от тази, на която са граждани, и за членовете на техните семейства (така, както са определени в член 2, точка 2, които ги придружават или се присъединяват към тях.

2. Без да се засягат правата на свободно движение и пребиваване, които въпросните лица могат да имат сами по себе си, приемащата държава

членка в съответствие с нейното национално законодателство улеснява влизането и пребиваването на следните лица:

а) всякакви други членове на семейството (независимо от тяхната националност), които не отговарят на определението, посочено в член 2, точка 2, и които в държавата, от която идват, са лица на издръжка или са членове на домакинството на гражданина на Съюза, който има основното право на пребиваване или в случаите, когато сериозни здравословни причини задължително изискват лична грижа за члена на семейството от страна на гражданина на Съюза;

б) партньора, с когото гражданинът на Съюза има трайна връзка, което е надлежно удостоверено.

Приемащата държава членка извършва подробен преглед на личните обстоятелства и аргументира всеки отказ на разрешение за влизане или пребиваване на тези лица. **[ориг. 8]**

12 Член 2 гласи:

За целите на настоящата директива:

1) „Гражданин на Съюза“ означава лице, което има гражданство на държава членка;

2) „Член на семейство“ означава:

а) съпруга/съпругата;

б) партньор, с когото гражданинът на Съюза е сключил регистрирано съжителство въз основа на законодателството на държава членка, ако законодателството на приемащата държава членка третира регистрираното съжителство като равносилно на брак и в съответствие с условията, посочени в приложимото за случая законодателство на приемащата държава членка;

в) преки наследници, които са на възраст под 21 години или които са лица на издръжка, както и такива, които са наследници на съпруга/съпругата или партньора така, както е определен в буква б);

г) преки роднини по възходяща линия на издръжка, както и такива преки роднини на съпруга/съпругата или партньора, така както е определен в буква б);

3) „Приемаща държава членка“ означава държавата членка, в която гражданинът на Съюза се движи, за да упражни своето право на свободно движение и пребиваване.

- 13 Става въпрос за свободно движение на хора в качеството им на граждани на ЕС. В решение C-83/11, Secretary of State for the Home Department/Rahman, се подчертава, че Директивата не задължава държавата членка да уважи всяка молба за влизане или пребиваване, подадена от лица, които докажат, че са членове на семейството „на издръжка“. Тя предвижда рамката, в която следва да се разглежда постоянното пребиваване на територията на държава членка за гражданите на Съюза и членовете на техните семейства. Това е видно от съображение [1], съгласно което правото на свободно движение и пребиваване на територията на държавите членки е „основно и индивидуално право“ на всеки гражданин на Съюза при спазване на ограниченията и условията, предвидени в Договорите. Според Директивата свободното движение представлява „една от основните свободи на вътрешния пазар“, пространство „без вътрешни граници“. Съгласно предвиденото в съображение 5 правилното упражняване на правото на свободно движение и пребиваване на територията на държавите членки означава, че то следва да бъде предоставено също така и на членовете на семейството, независимо от тяхната националност:

За да бъде упражнявано при обективни условия на свобода и зачитане на достойнството, правото на всички граждани на Съюза да се движат и пребивават свободно на територията на държавите членки следва да бъде предоставено също така и на членовете на техните семейства, независимо от тяхната националност.

- 14 В съображение 8 се посочва една от целите на Директивата, а именно, „улесняването на свободното движение на членове на семейството, които не са граждани на държава членка“. В съображение 10 се отбелязва необходимостта от съвместяване на редица конкуриращи се интереси, в това число целта лицата да упражняват правото си на пребиваване, без да се „превърщат в неприемлива тежест за системата за социално подпомагане на приемащата държава членка“. В това отношение може да е от значение това, че г-н S има доходи в държавата като самостоятелно заето лице. Г-н А не отговаря на условията за заетост, тъй като статутът му не позволява да започне работа. Това зависи от решението по настоящата жалба. След като посочва, че правото на постоянно пребиваване на гражданите на Съюза, които са избрали да се установят дългосрочно в приемащата държава членка, „би укрепило чувството за гражданство на Съюза и представлява ключов елемент за насърчаване на социалното сближаване“, съображение 17 предвижда, че правото на постоянно пребиваване трябва да бъде предоставяно на всички граждани на Съюза и на членовете на техните семейства в съответствие с условията, определени в Директивата.
- 15 Директивата предвижда различен подход за членовете на семейството и членовете на семейството в широк смисъл. Членовете на семейството, които попадат в обхвата на определението по член 2, параграф 2 от Директивата, имат право да влизат и да пребивават в приемащата държава членка на гражданина на Съюза при изпълнението на някои условия. Членовете на

семейството са ясно определени като съпруга/съпругата, партньор, пряк [ориг. 9] низходящ на възраст под 21 години или лице на тяхна издръжка, както и тези на неговия/неговата съпруг(а) или партньор, и преките му роднини по възходяща линия и тези на неговия/неговата съпруг(а) или партньор, които са на издръжка, тоест майка или баща на издръжка. Г-н А и г-н S не са роднини от първа степен. Имат общи двама баба и дядо. Затова г-н А попада в категорията на допуснатите като членове на семейството, които остават извън обхвата на определението за член на семейството по член 2 от Директивата; ето защо молбата му за влизане и пребиваване в приемащата държава членка следва да бъде улеснена, но не може да се твърди, че има право да влезе или да остане там.

- 16 Ето защо фокусът на настоящото преюдициално запитване е член 3, параграф 2 от Директивата. Нито г-н А, нито г-н S твърдят един спрямо друг, че са членове на семейството по смисъла на определението по член 2 от Директивата. Няма спор, че ако г-н А има някакви права съгласно Директивата, те възникват само ако той действително може да се счита за член на семейството, който е на издръжка, или член на домакинството на гражданина на Съюза, а именно г-н S.
- 17 Директивата е транспонирана в Ирландия с Правилника от 2006 г., в който, също както в нея, се прави разграничение между „отговарящ на условията член“ и категорията, относима за настоящия случай — „допуснат като член на семейството“. Съгласно определението по член 2, параграф 1 от Правилника от 2006 г.

„допуснат като член на семейството“ на гражданин на Съюза е всеки член на неговото семейство, независимо от гражданство му/й, които/която не отговаря на условията, за да е член на семейството на гражданин на Съюза и в своята държава на произход, на обичайно или предходно пребиваване:

- а) е на издръжка на гражданина на Съюза
 - б) е член на домакинството на гражданина на Съюза
 - в) поради сериозни здравословни причини е абсолютно наложително гражданинът на Съюза лично да се грижи за него/нея или
 - г) е партньорът, с когото гражданинът на Съюза има надлежно удостоверена трайна връзка.
- 18 Не се твърди, че Правилникът от 2006 г. не е транспонирал Директивата. Единствената разлика е, че вместо понятието „член на семейството“ е използвано понятието „отговарящ на условията член“, докато „допуснатият като член на семейството“ е определен и квалифициран по горния начин. Разликата е терминологична, а не в правната същност. Г-н А не е дете на г-н S. Освен това г-н А не е на негова издръжка. Г-н А няма и сериозни

здравословни проблеми като лице на възраст над 21 години. Според г-н А той е допуснат като член на семейството на своя първи братовчед, тъй като е на негова издръжка, но това твърдение е отхвърлено и по този въпрос не е допуснато обжалване. Въпросът за издръжката не е засегнат в настоящото преюдициално запитване. Единственият нерешен въпрос е дали г-н А се е преместил от Великобритания в Ирландия заедно с г-н S, тъй като е член на домакинството на г-н S — гражданин на ЕС във Великобритания. При тези обстоятелства г-н [А] твърди, че има право да се позове на предвиденото в член 5 от Правилника от 2006 г., поради което има право да влезе в Ирландия и да подаде молба да му бъде издадена карта за пребиваване.

Обжалване по съдебен ред на отказа на министъра да разреши пребиваване

- 19 Компетентен да упражни съдебен контрол върху решението на министъра е High Court (Висш съд, Ирландия). Производството е образувано през септември 2016 г. Решението на High Court е постановено на 25 юли 2018 г.; [2018] IENC 458. Този съд не допуска съдебен контрол върху решението на министъра. Според него последният е приложил правилно закона, а всички фактически констатации, които са в рамките на основните доводи и здравия разум, се основават на анализ на представената от г-н S и г-н А документация. High Court (съдията Keane) отхвърля довода на г-н А, че е на издръжка от г-н S. Според него от обстоятелствата във Великобритания не личи г-н А да е член на домакинството на г-н S. **[ориг. 10]**
- 20 Г-н S и г-н А обжалват пред Court of Appeal (Апелативен съд, Ирландия), който постановява своето решение на 19 декември 2019 г.; [2019] IECA 330. Court of Appeal също отхвърля жалбата. По отношение на понятието „член на домакинството“ на гражданин на ЕС съдия Vaker не счита, че е възможно да се дефинира кой има такова качество, поради което трябва да бъде улеснен, когато се премества в друга държава членка заедно с този гражданин на ЕС. Коментарите ѝ са показателни и си струва да бъдат възпроизведени, тъй като могат да са полезни за преюдициалното запитване:

67. Поради изложените по-долу причини ми се струва обаче от само себе си ясно, че принципът се спазва не като се посочи, вероятно формално, „главата на домакинството“, а по-скоро като се установи дали съвместният живот или условията, при които съжителстват, са нещо повече от просто удобство, както и дали членът на семейството, който не е гражданин на Съюза, е част от сплотена, дълготрайна, последователна и обща единица, която като цяло може да бъде наречена „домакинство“. Предвид това ми се струва, че реалните условия на живот не следва да се разглеждат от „птичи поглед“ и в един-единствен момент, а по-скоро трябва да се отчете в известна степен и продължителността на съжителството, както и какви бъдещи

намерения могат обективно да се предполагат във връзка с продължителното съществуване на домакинството.

68. Може би е по-полезно да се открие понятието за домакинство, като се посочи какво то не е. Живеещите под един покрив не са непременно членове на едно и също домакинство, а могат да са онова, което обикновено наричаме съквартиранти. Елементът на споделянето, който е необходим при домакинството, лесно може да бъде изпълнен, ако живеещите заедно се договорят да разпределят задачите в домакинството и да участват пропорционално в съответните разходи. При положение обаче, че за целите на Директивата относно гражданите фокусът трябва да е върху условията на съжителство с гражданина на Съюза, членовете на неговото домакинство фактически трябва да са лица, които по някакъв начин имат централна роля в семейния му живот, в смисъл, че членовете на семейството са неразделна част от ядрото на семейния живот на гражданина на Съюза и се очаква да продължат да бъдат такива в обозримо или разумно обозримо бъдеще. Определящата характеристика е, че членовете на групата възнамеряват да съжителстват за неопределено време, както и че връзката се е превърнала в норма, че тя продължава и е част от самата същност на личния живот на всеки от тях.

69. Тук не се проверява с кого гражданинът на Съюза би избрал да живее, а по-скоро с кого очаква да му бъде позволено или улеснено да живее, така че семейната му единица да продължи да съществува, и ако съответното лице вече не е част от нея, това обстоятелство би било фактор, който би могъл му попречи да избере или да е в състояние да упражни права на свободно движение. Струва ми се, че този втори елемент правилно отразява основния принцип, който Директивата относно гражданите цели да защити.

70. Може да е рисковано да се дава пример и ще го направя само за илюстрация. Член на семейството, живял в едно и също жилище с гражданин на Съюза в продължение на много години преди последният да упражни правото си на свободно движение, може действително да е станал член на това семейство, с което е развил емоционална близост до такава степен, че това лице станал неразделна част от семейния живот на гражданина на Съюза. Лицето би могло да е член на домакинство, тъй условията на съжителство показват връзки, които в някои случаи могат да се нарекат „домакинство“. Ако има вероятност правата на свободно движение на гражданин на Съюза, който е част от групата, да бъдат накърнени предвид тези условия на съжителство, независимо дали поради морални задължения към останалите членове на групата, или по друг начин, в такъв случай следва да бъдат взети предвид правата по Директивата относно гражданите.

71. Твърдението на г-н S „семейството ми в Пакистан очакваше от мен да се грижа за своя братовчед“ излага фактори в другия край на спектъра, след като г-н S уверява [ориг. 11], че е бил длъжен да издържа първия си братовчед, за да може той да учи и да си осигури самостоятелен живот, или да му помогне „да си стъпи на краката“. Това не подкрепя довода, че продължителното присъствие на г-н А под покрива на неговия първи братовчед е от основно значение за упражняването на правата на свободно движение, и че възприеманият от г-н S императив да окаже помощ означава, че са били накърнени правата му на свободно движение като гражданин на Съюза.

72. Действително, съображение 6 от Директивата относно гражданите гласи, че улесняването на единството на семейството е една от нейните цели, но това е така, защото правилният подход към свободното движение изисква подкрепа за желаещия да упражни правата на свободно движение, за да бъде съхранено семейството му. Целта е не да се държат семействата заедно, а по-скоро да се позволи на семейството на гражданин на Съюза да влезе и пребивава в приемащата държава членка, за да продължи неговия семеен живот. Разликата може да изглежда едва доловима, когато се разглежда абстрактно, но в конкретен случай често е по-лесно да се определи степента на взаимосвързаността и т. нар. „основно семейство“.

73. Разговорната употреба на термина „глава на домакинството“ в съвременния език може да изглежда в известна степен неуместна, твърде директна или дори политически некоректна, като съдия Кеапе според мен с право признава, че главата на домакинството може невинаги да е едно и също лице и, разбира се, не трябва да е непременно мъжът или дори някой от домакинството, който поради личността си или по други причини задава правилата на ежедневното съжителстване. Според мен правилният подход е да се разгледат връзките на основното семейство на гражданина на Съюза и как тези основни връзки могат правилно да бъдат схванати и подкрепени, за да стане възможно свободното движение и установяването на гражданина на Съюза в приемащата държава членка. При тези обстоятелства трябва да е налице поне намерение или разбиране, че допуснатите като членове на семейството ще продължат да живеят под един покрив в приемащата държава членка не само защото е по-удобно, а поради емоционални и социални връзки, привързаност или партньорство.

- 21 Supreme Court (Върховен съд, Ирландия) може да допусне допълнително обжалване от Court of Appeal (Апелативен съд, Ирландия), когато това се налага в интерес на правосъдието или е налице правен въпрос от основна обществена значимост. Такова бе допуснато по въпроса за членството в домакинство на 20 юли 2020 г.; [2020] IESCDET 89. Жалбата бе разгледана на 5 ноември 2020 г., а датата на съдебното решение и акта за преюдициално запитване е отбелязана по-горе. Обжалването е относно формулировката,

използвана в други езици на законодателството на ЕС, и относно „истинския смисъл, който трябва да се придаде на понятието „член на домакинство“ в Директивата и в Правилника, в който то е използвано“.

Кратко изложение на твърденията на страните

- 22 Накратко, повечето от доводите на г-н А и г-н S и отговора на министъра се съсредоточават върху текста на Директивата, съображенията към нея и анализа на смисъла на основното понятие за член на домакинство, даден от Court of Appeal (Апелативен съд, Ирландия). Тъй като всичко това се цитира по-горе, не е необходимо от повторното му представяне. Според твърденията на г-н S и г-н А определена финансова помощ, съчетана със съвместното съжителство, прави г-н А член на домакинството на г-н S — преместилият се в Ирландия гражданин на ЕС. Особено се акцентира на това, че са израснали заедно докато г-н А навърши 10 или 11 години, както и на постоянно подчертаваните семейни връзки, поради които г-н S помогнал на г-н А при пристигането му от Пакистан във Великобритания в неговото желание да продължи обучението си. Налице било съчетание от фактори, в които от съвместно съжителство се стигнало до един по-постоянен статут на член не само на домакинството — както е при много хора, независимо дали споделят жизнено пространство с конкретна цел като обучение или работа от икономическа необходимост или просто за удобство — а до състояние, което ще попречи г-н S да се премести от Великобритания в Ирландия без г-н А. Министърът, от друга страна, отхвърля **[ориг. 12]** молбата, тъй като г-н [S] не е доказал, че е глава на домакинството, в което г-н [A] живее, като се твърди, че този подход е погрешен.
- 23 Макар г-н А и г-н S да не са в емоционална връзка помежду си, в смисъла на трайна физическа връзка, се твърди, че аналогията, която би могла да бъде направена с т. нар. партньорство, при което двама мъже са в двойка, е неподходяща. Твърди се също така, че не може да се направи истински извод от тълкуването на Директивата, когато тя предвижда, че едно лице е член на семейството по силата на това, че е родител на дете до навършване на 21-годишна възраст на детето, освен ако издръжката не продължи и след това. Директивата нямала за цел да очертае граница, а по-скоро широко да опише гъвкаво положение. Така че не било от значение, че г-н А е на 34-години, нито това, че от него се очаква да сключи брак и да се премести или да намери сам работа, която да му носи доходи.
- 24 Според Ирландия е подходяща аналогията, която може да се направи между член на семейството и допуснат като член на семейството. Иначе не би имало смисъл членовете на семейството да са толкова добре определени — родител, съпруг(а) или дете, което вече да е такова при навършване на 21-годишна възраст, освен ако не е на издръжка — или от изискването отношенията да бъдат надлежно потвърдени, ако братовчеди на средна възраст можеха да твърдят, че поради известна оказана им от братовчед,

който е гражданин на ЕС, помощ и споделеното жизнено пространство подпомаганият е част домакинство на другия. Особено, когато целта на всичко това е обучение с виза, което при всички случаи е временно, също както и продължаването на образованието. Според Ирландия споделянето на жилищното пространство, както и визата, са ограничени във времето; университетският курс приключва, а с него и помощта за някого, който може да се опитва да се усъвършенства. Поради всички тези съображения според Ирландия г-н А няма да е член на домакинството на г-н S при всяко приемливо тълкуване на Директивата. Г-н А пристигнал в Ирландия едва когато му изтекла визата на Великобритания, а не поради някакъв вид взаимозависимост, която според Ирландия би му позволила да бъде определен като член на домакинството на г-н S.

Необходимостта от запитване

- 25 За да се определи кой е член на домакинството на гражданин на ЕС, би могъл да се постави въпросът дали едно лице е основното или е глава на домакинството. Макар и старомоден, този термин все пак може да бъде от полза, когато се разграничават семейните връзки, за които Директивата се прилага, от тези, за които не се прилага. Въпросът е какви са критериите. Само защото братовчеди са близки — както много братовчеди са емоционално свързани и прекарват заедно много време, докато израстват — означава ли непременно това, че ако единият е гражданин на ЕС, останалите са членове на неговото домакинство? В Ирландия е обичайно при по-старите поколения, над 50-годишна възраст, да съществуват над двадесет или дори над тридесет първи братовчеди. При няколко брака този брой може да бъде също толкова голям в култури, подкрепящи такива обичаи.
- 26 Вероятно следва да се отбележи, че Директивата съсредоточава членовете на семейството в семейното ядро — двама родители и техните деца. Децата порастват и може би има значение това, че на 21-годишна възраст, освен ако не са на издръжка, вероятно по здравословни проблеми или защото продължават образованието си, финансирано до голяма степен от родителите, състоянието на детството приключва. Тогава децата не се движат по право с родителите си. Какво е положението на братовчеди на средна възраст? Може да е уместно да се постави въпросът дали те могат да бъдат допуснати като членове на семейството, когато и двамата са в добро здраве и способни да работят. Понятията за членове на семейството и допуснати като членове на семейството вероятно следва да се разгледат като пакет от законодателни мерки, а не поотделно.
- 27 Други езици могат, но могат и да не са от полза — буквалният превод е възможен, но звученето на този език може да бъде изгубено. Директивата е илюстрация за това. Изразът, че някой е член на домакинството на гражданин на ЕС: на немски език е „oder der mit ihm im Herkunftsland in hauslicher Gemeinschaft gelebt hat“, което буквално означава „или който

живее с него в едно и също жилище [ориг. 13] в страната си на произход; на гръцки език „ή ζει υπό τη στέγη του στη χώρα προέλευσης“, означаващо буквално „или живее под неговия покрив в страната на произход; на френски език, вероятно най-красноречиво „si, dans le pays de provenance, il est à charge ou fait partie du ménage du citoyen de l'Union bénéficiaire du droit de séjour à titre principal“ — се посочва, че правото възниква от факта, че е на издръжка, или понеже е част от домакинството; на италиански език е „se è a carico o convive“, което буквално може само да означава „заедно живеещи лица“; и на испански език „o viva con el ciudadano de la Union beneficiario del derecho de residencia con caracter principal“ — буквално, че живее с гражданина на Съюза, който се ползва от основното право на пребиваване.

- 28 Възможно е значението на „домакинство“ да не намери точно определение. Това понятие обаче се използва в целия ЕС и изисква пояснение. Вероятно най-подходящ би бил набор от критерии, чрез които националните съдилища да стигнат до еднакво тълкуване. Един от важните критерии е времето. Важно е колко време е прекарало съответното лице в домакинството на гражданин на ЕС. То може да укаже преходна или трайно установена уседналост в домакинството на гражданина на ЕС. Трябва ли обаче да има основно лице или глава на домакинството, който е гражданин на ЕС, за разлика от приятелите или братята и сестрите, които споделят жизнено пространство? Може ли всеки, който живее заедно с друг, да се счита за член на неговото домакинство, когато единият е гражданин на ЕС? Ето защо друг значим критерий може да бъде целта. Когато братовчед се присъедини в домакинство с определена цел, както е много често срещано в Ирландия, например за да учи в университет или за да подпомага за определен период с отглеждането на деца, тази връзка не е трайно установена, а зависи от външни обстоятелства: колко време ще продължи обучението или кога детето може да е готово да тръгне на училище. Друг критерий може да бъде намерението. Налице ли е трайно установена цел у гражданина на ЕС да приеме лице, което не е гражданин на ЕС, в своето домакинство като негов член, или съществува някаква преходна или свързана с конкретна задача причина това лице, което не е гражданин на ЕС, да присъства там? Критерий може да бъде и връзката между споделящите жизнено пространство лица, независимо дали са братовчеди, приятели или колеги в работата. Кой има превес, дали това е гражданинът на ЕС? Или другото лице? Под лице, което има превес, в случая може да се разбира лицето, в чиито правомощия е да приеме другото лице, в домакинството на гражданина на ЕС. Може ли гражданинът на ЕС да поиска от лицето, което не е гражданин на ЕС, да напусне? От друга страна, къща или апартамент може да се споделят дълго, защото устройва и двете страни, но прави ли това всяко живеещо там лице член на домакинството на другото, и на какво основание? Накрая, тъй като целта на Директивата е да улесни свободното движение, като възможен критерий се предлага да се постави въпросът дали г-н S, в качеството си на гражданин на ЕС, се мести от Великобритания в Ирландия и как би го възпрепятствал фактът, че г-н А може да не дойде с него? Ако се твърди пречка, дължи ли се тя на сексуална връзка, която

вероятно се основава на друг правен аспект, за да бъде „надлежно потвърдена трайна връзка“, равностойна на брачната, поради което не е относима в случая, или поради емоционални връзки (колко е трудно да бъдат прекъснати?), или пък поради изгодна уговорка, и ако това е така, защо, поради какви причини и за колко време?

Преюдициални въпроси

- 29 Предвид изложеното по-горе Supreme Court иска насоки от Съда на Европейския съюз, като отправя следните преюдициални въпроси:

[...] [Повторение на изложените по-горе въпроси]

[...] [ориг. 14] [...]